

Leon de Winter

Zoeken naar Eileen W.

ROMAN

2012

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Voor Bernadet

I

Eileen had besloten dat zij in Dublin ontmaagd zou worden.

Ik beweer natuurlijk niet dat zij voor die stad had gekozen uit overdreven nationalistische gevoelens, maar ik bedoel: Dublin lag ver weg en niemand zou haar daar herkennen. Zij hoopte dat zij zich veilig kon voelen in de drukke, smerige straten langs de River Liffey en zonder al te veel problemen een kamer kon krijgen in een goedkoop hotel bij de havens. Ze was zeventien en had zich al vele malen voorgesteld hoe het zou gebeuren; ze meende dat ze er rijp voor was.

Het weekend waarin het zou moeten plaatsvinden begon met een bustocht langs de witte huizen bij het strand. Er stond een krachtige wind uit zee en de meeste huizen waren geblindeerd. Tot het warmer werd en de koortsige zomervakanties waren aangebroken, zouden de boulevard en de cafés verlaten blijven. Ze hield van de aanblik van de lege boulevard, waar soms een oude krant over het wegdek danste en verderop een bejaarde man met opgestroopte broekspijpen boven lijkleke kuiten in het koude water wandelde.

Ze zat in een nieuwe bus, die geurde naar vers plastic en rubber. De glanzende rugleuningen waren nog niet versierd met de viltstiftkreten, die ik een jaar later op de rugleuning voor mij las: BRITS OUT, FUCK THE ARMY, JOIN THE IRA.

Voor een dag in mei was het herfstachtig fris buiten; een snijdende, koude wind streek over de stad. Nadat de bus de boulevard langs het strand had verlaten, kroop hij omhoog

tegen de steile heuvelkam, die het kustplaatsje afsluit van de vlakke streek erachter, en konden de passagiers neerkijken op de baai en de grillige kustlijn. Eileen zocht tussen de lijnen van straten en huizenrijen naar het rode dak van haar ouderlijke woning, waaronder haar vader en moeder zich slapend omdraaiden in hun mahoniehouten bed. Natuurlijk had zij gelogen over de aard van haar reis en verzwegen ze wat ze in Dublin eigenlijk van plan was. Zij steunde haar hoofd tegen de blauw getinte ruit van de bus; bij haar mond verscheen een dichte condensvlek, die ze met een mouw van haar jas wegstreek.

Als de chauffeur zich zou hebben omgedraaid (wat niet waarschijnlijk is; het eerste stuk vanaf de kust is een smalle, bochtige, door zachte bermen geflankeerde weg), dan had hij hen enkele banken achter zich in de toen nog halfvolle bus kunnen zien: het meisje met het pas gewassen, loshangende, roodbruine haar, dat stil naar buiten staarde, en de jongen naast haar, een donkere jongen met kortgeknipte krullen, die een krant zat te lezen. Als de chauffeur zich zou hebben omgedraaid, dan had hij niet eens gemerkt dat zij elkaar kenden: zo onverschillig zaten zij naast elkaar, zo weinig oog hadden zij voor elkaar, zo zorgvuldig vermeden zij het elkaar aan te raken, elkaars handen op de neergeklapte armsteun te beroeren. De chauffeur kon niet weten dat zij hadden afgesproken om in de bus net te doen alsof zij elkaar niet kenden: niemand mocht van hun uitstapje weten. Als de chauffeur zich zou hebben omgedraaid en hen had opgemerkt, dan had hij aan niets kunnen zien dat dat meisje en die jongen samen op weg waren naar Dublin, waar ze de volgende dag met elkaar naar bed zouden gaan en zij door hem zou worden ontmaagd.

(Haar vriendin Ann heeft de hele busrit stil in een stoel aan de andere kant van het gangpad gezeten, zo stel ik me voor, lezend in een roman van Edna O'Brien, haar favoriete

schrijfster. Dit zal Eileen niet verontrust hebben, ik bedoel, zij was eraan gewend dat Ann zich meestal wegcijferde en zich door haar op sleeptouw liet nemen; ook nu offerde Ann zich op, was zij het alibi waarop het uitstapje steunde.)

De ruiten besloegen. De volle bus leek door dichte mist te rijden. Toen ze met de palm van haar hand een gedeelte van de ruit had schoongeveegd zag ze dat het vocht op het glas de objecten buiten vervormde: boomstammen kregen bizarre uitstulpingen, een bergtop was niet meer omlijnd maar vloei-de over in de lucht, een langs de weg geparkeerde auto had deuken die over de carrosserie schoven en zelfs de achterkant verlieten en voortschuivende kuilen in de grond werden, muren van huizen waren naar binnen geknikt of bolden juist naar buiten – alsof Eileen een momentopname zag van hun ineenstorting.

De controle aan de grens met de republiek was minder grondig dan zij had gedacht. Hun paspoorten werden vluchtig ingekeken, hun tassen nauwelijks aangeraakt. Niets verontrustte haar.

Toen de bus door de noordelijke buitenwijken van Dublin reed, en vele verschillend gekleurde huizen en met feestelijke wimpels en vlaggen opgesierde benzinestations en garages achter het zorgvuldig drooggewreven raam aan haar voorbijtrokken, voelde ze, ondanks de regelmatige, knagende verschijningen van haar ouders, een koortsachtige opwinding ontstaan, die als jeuk in haar buik begon en geleidelijk bezit nam van haar hele lichaam. De volle bus belette het haar, anders had ze gekraaid van plezier, onder die plotseling aanrollende golf verwachtingen, grootse avonturen.

Susan, de zus van Ann, bewoont de derde etage van een verveloos huis ten noordoosten van O'Connell Street. Een brede, uitgesleten trap leidt naar haar twee kamers plus keuken.

Ann had haar op de hoogte gebracht van het plan. Zij en Eileen zouden een weekend naar de oudere zus in Dublin gaan en thuis vanzelfsprekend verzwijgen dat er een jongen meeging. Anns zus had geen enkel bezwaar: haar eigen moeilijkheden met haar ouders over vriendjes lagen te kort achter haar om niet met begrip en genegenheid op een dergelijk verzoek te reageren. Ze konden allemaal, als ze wat ongemakken voor lief namen, in de woning overnachten; haar huisgenote zou dan dat weekend naar haar ouders gaan. (Ik maak hier gebruik van wat ik heb gehoord van Anns zus Susan, een kleine, mollige jonge vrouw met lang, dun, snel vet wordend haar, die aan Dublin University geschiedenis studeert. Tot mijn verbazing was ik de eerste die met haar over Eileen was komen praten. Volgens mij vermoedt ze meer dan ze heeft losgelaten.)

Een interieur als dat van deze woning had Eileen nog nooit gezien, ofschoon ze wist van het verleidelijke bestaan ervan. Maar het heeft geen zin dit interieur te beschrijven, wat er stond kon evengoed iets anders zijn. Het gaat er niet om dat uitsluitend die rieten matten op de vloer lagen of deze magazijnstelling als boekenkast werd gebruikt, want elk van haar eigen kamer en van die van haar vriendinnen afwijkend interieur had Eileen verstomd doen staan.

Het was een interieur dat niets met orde te maken had, maar enkel met Susans nogal warrige smaak. Eileen wenste zich niet dat, maar een dergelijk interieur. Ook door het interieur van de andere kamer, waar eveneens riet op de vloer lag (of een oud Perzisch tapijt) en het zonlicht viel op een hoog, rood gelakt tweepersoonsledikant (of op een lage, grenen lits-jumeaux), begon Eileen zich een leven met Kevin in deze kamers voor te stellen, dat als een tijdloze, al-

lesomvattende roes zou zijn, waaraan zelfs de versleten meubels om haar heen, zoals dat wel in paradijselijke dromen voorkwam, bij de aanblik van zo veel schaamteloze genegenheid ontroerd hun bijdrage zouden leveren door in plaats van te kraken te gaan zingen. Haar ouders en alle anderen zouden zich er op den duur bij neerleggen dat zij en Kevin hier woonden en 's zondagsmiddags deze kamers vullen met gelach en glasgerinkel, en zij zou dan zonder zich te schamen Kevins hand durven vasthouden, hem misschien wel in een opwelling kussen en met een blos op de wangen de glazen bijvullen. (Dat was allemaal onmogelijk, dat wist ze, maar ze wilde het zich voorstellen.)

Ann en Kevin waren aan de ronde tafel in de woonkamer gaan zitten, waarop een met Chinese figuren en karakters versierde schaal met boterhammen stond (of een goedkope, roodbruine aardewerken, of een dure, met bloemetjes en blaadjes versierde wedgwoodschaal). Susan zette in de kleine keuken water op voor thee en riep dat ze gerust hun gang konden gaan. Eileen ging naast Kevin zitten. Hij opende zijn mond, nam een hap en wachtte lang voor hij de hand met de boterham van zijn lippen nam.

Veel van hem moet haar al vertrouwd geweest zijn (zoals het vertraagde kauwen, de zorgvuldig afgemeten handbewegingen, de manier waarop hij scherp, afgebeten, woorden uitsprak, het hardnekkige puistje onder zijn linkermondhoek), maar het meeste moest ze nog ontdekken, hoezeer zij zich ook kon voorstellen hoe zijn huid aanvoelde, zijn hals rook. Voordat ze het had kunnen verhinderen – met een snelle vraag aan Ann, een hap in een boterham, of een geconcentreerde blik op een van de posters aan de muren – dook in haar gedachten het beeld van het brede ledikant op en lag ze in de zonnige slaapkamer tegen Kevin aangedrukt; haar handen gleden omlaag over zijn rug en betastten zijn billen.

Na het eten liepen ze gevierend door O'Connell Street. Op de trottoirs was het propvol, zodat ze zich, schouder aan schouder met onbekenden, zonder ruimte om het hoofd te buigen en de tegels te zien, slechts schuifelend konden voortbewegen. Ze staken de River Liffey over en wandelden via Grafton Street naar Stephen's Green, waar ze op een bank de koele blikjes frisdrank opentrokken die ze onderweg in een drukke kruidenierswinkel hadden gekocht. Over de pasgeverfde, glanzende groene bank, over de asfaltpaden en de gazons wierp de zon, tussen de ruisende takken van de bomen door, ademende lichtmozaïeken. Eileen bekeek Kevin's gezicht, dat door de dansende lichtvlekken onafgebroken tot lachwekkende grimassen werd vertrokken. Ze spraken over Dublin, vroegen Susan hoe zij het vond om hier te wonen, vertelden haar met een mengeling van schaamte en uitgelaten vrolijkheid hoe ze thuis het uitstapje hadden voorbereid.

Die avond aten ze Italiaans, vertelt Susan, in een klein donker restaurant dat met nauwelijks meer dan de kaarsen op de tafels was verlicht. Ook zij vond hem aantrekkelijk in dat licht. Het scharlaken rood van de wijn, de bleke spaghetti, de tomatensaus, zijn mosgroene trui – de kleuren om hem heen waren met hem in evenwicht, meende Susan toen. Zij begrijpt waarom Eileen opeens zo verliefd deed. Kevin kon heel charmant en innemend zijn en had het talent om een gesprek op gang te houden. Zij had zich eerst afgevraagd waarom ze die jongen hadden meegenomen: Eileen had hem de hele dag niet aangeraakt en leek helemaal niet ingenomen met zijn plannen. In dat restaurant veranderde zij echter, alsof het opeens tot haar doordrong hoe mooi de jongen was die aan de andere kant van het roodgeblokte tafelkleed tegenover haar zat. Kevin liet een totaal ander aspect van zijn karakter zien dan overdag, toen hij stil en zelfs verlegen was geweest. Hij bezat een ontwapen-

nende glimlach, waaronder Eileen, vertelt Susan, wegsmolt. Ze durft zelfs te beweren dat Eileen pas die avond verliefd werd. Ze zag hoezeer Eileen in verwarring was door de vreemde, hevige gevoelens, die, versterkt door de wijn en de atmosfeer van het restaurant, haar leken te overrompelen. Ook Susan voelde de spanning tussen hun woorden enerzijds en hun blikken en gedachten anderzijds. Zij herinnert zich dat Eileen voortdurend de gestolde kaarsvetdruppels loskrabde van het voetje van de kandelaar.

Later op de avond bezochten ze een in een zijstraat van O'Connell Street gelegen bioscoop. Vier plaatsen naast elkaar waren niet meer te krijgen, wel twee naast elkaar in verschillende rijen. Kevin en Eileen zaten drie rijen voor haar, en Susan begreep niet waarom zij het vermeden elkaar aan te kijken. Als twee vreemden zaten ze naast elkaar en staarden ze naar de film, die heel komisch was maar waar zij, in tegenstelling tot de volle zaal, niet om konden lachen. Toen begreep ze, vertelt Susan glimlachend, dat Kevin en Eileen elkaar niet durfden aankijken uit angst dat ze de opwindende spanning, die beiden in zijn koortsachtige greep hield, door een blik zouden verliezen.

Susan herinnert zich het schuchtere afscheid. Verlegen glimlachend, naar een vanzelfsprekende houding zoekend, kwamen ze na afloop uit de zaal. Daar, buiten op de stoep, te midden van bioscoopbezoekers die nog even de foto's in de vitrines wilden zien om de vervagende beelden van het slot van de film langer vast te houden, durfden ze elkaar weer in de ogen kijken. Susan wist Ann duidelijk te maken dat ze zo snel mogelijk afscheid moesten nemen. Ze spraken af elkaar de volgende dag om twaalf uur op het binnenplein van Trinity College te ontmoeten en lieten hen bij de bioscoop achter.

Ann zei onderweg dat ze bang was voor de problemen die zouden ontstaan. Susan vond dat onzin, ze hadden volko-

men gelijk dat ze met elkaar naar bed wilden. Ze vermoedde dat Ann een beetje jaloers was op Eileen, net als zijzelf, want Kevin was een aantrekkelijke jongen. Ann zei toen dat er ontzettende problemen zouden ontstaan als er wat misging. Het begon toen pas tot haar door te dringen waar haar zus op doelde, en na enig aandringen vertelde Ann dat Kevin van protestantse afkomst was.

Zij stonden een ogenblik besluiteloos op het trottoir. Nadat Kevin haar hand had gepakt en zij beiden dit gebaar als een teken hadden opgevat, verwijderden ze zich van de bioscoop. Ze kwamen terecht in een verlaten, slecht verlichte straat, waar de drukte van O'Connell Street als een onweer in de verte hoorbaar was. Op grote afstand van elkaar stonden gietijzeren, met verroeste krullen versierde lantaarnpalen, die met hun zwakke schijnsel alleen zichzelf aan de duisternis ontrukten. Was zij zenuwachtig? Zij zou samen met die jongen in één bed liggen, zijn lichaam betasten in de donkere hotelkamer; Kevin, de jongen die daar naast haar liep, die beschermend in haar hand kneep en zei dat het hotel niet ver was, zou de eerste zijn.

Zou zij zich hebben afgevraagd hoe ze zich moest uitkleden? Van hem afgewend? Zou zij haar slipje en beha pas onder de dekens uittrekken? Of moest ze dat door Kevin laten doen? En hij, zou hij zich meteen helemaal uitkleden? Heeft zij zich tijdens de wandeling afgevraagd wat ze zou voelen als hij in haar was? Ze kan gelezen hebben dat het de eerste keer pijn kon doen, dat ze kon gaan bloeden. Ze hoopte dat hij niet zo gespannen zou zijn als zij, dat hij kalm was en haar gerust zou stellen. Misschien heeft ze overwogen het tegen hem te zeggen, dat hij lief moest zijn, rekening met haar moest houden.

Mogelijk vond het volgende plaats:

Toen ze vlak bij het hotel gekomen waren klonk in de straat het geluid van een derde paar schoenen. Eileen ont-

waarde aan de overkant, in een donker gedeelte tussen twee lantaarnpalen, het silhouet van een vrouw die zich met korte, snelle passen over het trottoir bewoog. Terwijl ze voortliepen hield Eileen de vrouw nauwlettend in het oog, want in de houding van de vrouw, en haar manier van lopen, lag iets wat haar verontrustte. Eileen vertraagde haar pas en voelde dat Kevin haar voorzichtig wilde meertrekken, maar ze bood weerstand en keek naar de vrouw aan de overkant, die nu binnen de lichtcirkel van een lantaarnpaal kwam en gedurende enige seconden duidelijk te zien was: ze droeg de lichtblauwe regenjas van Eileens moeder, aan de linkerhand hing het tasje van wit lakleer en op haar hoofd lag haar baret-achtige hoedje dat Eileen haar zo lelijk vond staan.

Kevin kneep in haar hand en vroeg met zachte stem wat er was, maar Eileen antwoordde niet en keek gebiologeerd naar de vrouw, die nu de lantaarnpaal voorbij en slechts door het glimmende lakleren tasje tegen het zwarte gebouw achter haar te onderscheiden was. Eileen schudde haar hoofd en fluisterde met toegeknepen keel dat haar moeder daar liep. Kevin draaide haar aan haar schouders naar zich toe, keek haar geschrokken en tegelijk kwaad aan, zocht met zijn ogen aan de overkant van de straat naar het silhouet, dat zich van het trottoir afwendde en in de volstreekte duisternis tussen twee gebouwen oploste, en rende de straat over.

Eileen wilde schreeuwen dat hij haar niet alleen mocht laten, niet op dit moment, niet nu.

Op de grond lag oud zeil, waarvan het afgesleten motief nauwelijks herkenbaar was. Er stond een bed met smoezelige dekens, die in de loop der jaren waren geteisterd door vele nonchalante rokers. De lakens waren schoon, maar ze durfde niet met blote voeten over het gebarsten, vettige zeil te lopen. Op de wanden pronkte flets bloemetjesbehang, dat

vlak boven het hoofdeinde van het bed twee grote, zwarte plekken vertoonde, en in de vergeelde wasbak kleefden haren. Op de enige stoel in de kamer lagen Kevins kleren. Zijn onderbroek en t-shirt had hij aangehouden. Zonder aan te dringen of verongelijkt voor zich uit te kijken was hij naast haar gaan liggen; hij had er met geen woord over gerept dat Eileen met haar kleren aan onder de dekens was geschoven. Hij zei wat zij hoopte te horen en ook zichzelf voortdurend voorhield: het was haar moeder niet, het kon haar moeder niet geweest zijn, er liepen in Ierland waarschijnlijk duizenden vrouwen rond met lichtblauwe regenjassen en grijze hoedjes, het was een vrouw die daar ergens in die steeg woonde, die naar binnen was gegaan voordat hij haar had kunnen zien, maar zelfs als hij haar wel gezien had, dan zou dat de overbodige bevestiging hebben opgeleverd van de absolute zekerheid dat haar moeder thuis in bed naast haar vader lag te slapen.

Kevins ademhaling klonk rustig en gelijkmatig. Maar misschien kon ook hij de slaap niet vatten, tuimelden er ook bij hem vele gedachten over elkaar zijn hoofd binnen.

De lucht was volkomen blauw, nergens een spoor van enige bewolking. Ze hoorde het diepe gekoer van duiven, dat ook elke dag haar ontwaken thuis begeleidde en voor haar het geluid van de ochtend was geworden. Ze wist dat het zondag was, maar ze vermoedde dat de aanblik van de daken van de stad, als ze de tel zou zijn kwijtgeraakt, haar de juiste dag van de week had ingefluisterd. Daar lag een stad op een stille zondagochtend.

Op haar sokken had ze geruisloos de kamer verlaten en was ze voorzichtig de krakende trap afgelopen. In een fauteuil in de hal had ze haar laarzen en haar jas aangetrokken. De deur van het hotel was ontsloten. Ze rilde toen ze buiten

kwam, maar in een in het zonlicht gelegen gedeelte van de gisteravond nog zo angstwekkende straat, waar slechts onschuldige gebouwen en oude Georgian huizen stonden, bleef ze staan om met toegeknepen ogen te genieten van de zon. Ze las de naam van de straat op een bord en sloeg een zijstraat in.

Ook hier was zij alleen tussen de donkere, roodbruine, bakstenen gevels. Zij hoefde nergens naar toe, niemand zat op haar te wachten, niemand was door haar verlaten, ze wilde slechts lopen door de tegelijk koele en warme straten, kijken naar de messcherpe afscheiding tussen schaduw en zonlicht op het trottoir, voelen hoe zij zich herstelde na de rusteloze nacht. Eileen wilde een wandeling maken.

De nieuwe, glanzende laarzen knelden licht om haar kuiten, maar ze ervoer dat meer als een teken dat ze zelfverdiende laarzen droeg, waarvan de schachten in de pijpen van haar spijkerbroek verdwenen, dan als de echo van de waarschuwing van haar moeder dat ze de laarzen eerst moest inlopen. Pijnlijk waren ze in ieder geval niet, integendeel, ze gaven haar het gevoel enkele centimeters boven de stoep te zweven. De hakken van de laarzen waren iets hoger dan ze gewend was en de binnenzool leek gevuld met watten. Het was alsof ze zich op deze laarzen wat meer moest oprichten, wat haar houding zelfbewust en gretig maakte en haar op de gedachte bracht dat ze, nu ze groter was, ook meer over de dingen kon kijken en dus meer diepte zag.

Links zag ze uit een huis een jongen komen van een jaar of tien, die voor de open deur op de stoep bleef staan en, terwijl hij haar aankeek, in het blonde, kortgeknipte haar boven zijn rechteroor begon te krabben. Een meisje, jonger dan de jongen maar even onberispelijk gekleed, verscheen in de deuropening, tastte met haar ogen de lucht af, tilde een been op en hinkelde, om de jongen heen, langs de hui-

zen. Eileen passeerde de jongen, die haar met lichtgebogen hoofd, van onder zijn wenkbrauwen, in het oog hield, en liep langs de verweerde bakstenen muur, die door de messcherpe schaduw van het platte dak van de huizen aan de overkant in een donkere en zonnige helft werd gedeeld, naar de hoek van de straat, waar het meisje zich op één been, met geheven, dansende armen om het evenwicht te bewaren, omdraaide en terughinkelde.

Eileen sloeg een vol in het zonlicht badende zijstraat in en begreep, toen ze een blik wierp op de jongen en achter hem de ouders het huis zag verlaten, dat het gezin naar de kerk ging. Ze heeft zich toen gedwongen daar verder niet aan te denken en zich over te geven aan wat zij waarnam.

De straat waarin Eileen nu liep onderscheidde zich alleen door het overvloedige zonlicht van de vorige, want ook hier zag ze aan haar rechterhand de verweerde muur en aan haar linkerhand een rij kleurloze, vier verdiepingen hoge huizen. Een seconde lang schoot over de grote plavuizen van het trottoir het vreemde schaduwpatroon van een vlucht vogels, die van de muur achter haar schuin naar de overkant van de straat bewoog, boven het dak van de huizen plotseling scherp naar rechts draaide, en, alsof de vlucht een vergissing was geweest, achter de muur met een dalende beweging uit het zicht verdween.

Eileen stak over en liep langs de huizen naar een zijstraat, die honderd meter verder uitnodigend de gevel onderbrak. Vlak voor haar kwam uit een portiek een meisje, dat in dezelfde ontspannen tred als Eileen, zonder om te kijken en zich iets van de voetstappen achter haar aan te trekken, in de richting van de zijstraat begon te lopen. Omdat in de straat verder geen mens te bespeuren was, moet Eileen de nabijheid van het meisje als opdringerig, aanstootgevend ervaren hebben, moet ze overwogen hebben haar pas te vertragen of te kuchen of haar neus op te halen of op een andere ma-

nier haar aanwezigheid kenbaar te maken, tot ze het zachte geknisper hoorde van de panty van het meisje en het ruisen van de rode, zijde-achtige rok.

Het waren intieme geluiden, die de nabijheid van het meisje benadrukten en haar bewegende lichaam bijna tastbaar maakten, en Eileen weerstond de neiging om afstand te nemen en bleef vlak achter haar.

De schoenen van het meisje, die net boven het hoofd van Eileens schaduw op het trottoir tikten, waren van wit lakleer en hadden halfhoge, brede hakken. Boven de rok droeg ze een kort, crèmekleurig jasje. Haar donkerbruine, kunstmatig grote krullen dansten mee op het ritme van haar voetstappen. Eileen heeft het stiksel in de jas gezien, de smalle, toegedekte rits achter op de rok, het beschadigde leer op de hakken van de schoenen, en ze zal pogingen ondernomen hebben om te achterhalen wat haar zo ademloos en met een wonderlijke intensiteit naar dit meisje deed kijken. Haar bewegende, gespannen kuiten? De hoorbaar zachte huid van haar bovenbenen? Of was het haar onverstoorbaarheid?

Het meisje stapte op de hoek van de zijstraat, na even opzij gekeken te hebben (wat Eileen alleen uit het schokje in de krullen kon opmaken), het trottoir af en stak over, terwijl Eileen bleef staan. De afstand tussen hen groeide, het meisje bereikte het trottoir aan de overkant en vervolgde haar weg.

Eileen probeerde zich vergeefs haar gezicht voor de geest te halen (ze moest haar gezien hebben op het moment dat ze uit het huis was gekomen) en ze sloeg, nadat ze het meisje nog even had staan nakijken, de smalle zijstraat in, die nog geheel in de schaduw lag.

Terwijl ze verder liep, schoot haar het beeld van het uit het huis komende meisje te binnen, dat tot haar verrassing de bewegingloosheid van een foto had gekregen: ze zag niet een

uit de schaduw van een portiek tevoorschijn komend meisje, dat van een één trede hoog platformpje trefzeker op de stoep stapte, maar een in de schaduw van een portiek staand meisje, dat *aanstalten maakte* om op de stoep te stappen; terwijl over de rest van haar gezicht nog de schaduw lag van de portiek, ving een haarlok net het zonlicht, dat ook over de knokkels van haar rechterhand viel en de punt van haar witte rechterschoen deed glanzen; haar hoofd was iets gebogen, ze keek naar het verraderlijke afstapje en hield haar linkerarm enigszins naar achteren, alsof ze iets wilde vastpakken als ze mis zou stappen, en in haar gespannen rechterhand klemde ze een tasje zonder draagriem, in dezelfde rode kleur als haar rok, dat ze, omdat ze langs haar lichaam naar haar rechtervoet keek, wat naar voren hield. Het meisje stond versteend in haar geheugen, en de vraag drong zich op of dat roerloze beeld over enkele maanden deze wandeling zou typeren of misschien zelfs zou worden, en Eileen zich, behalve het onbeweeglijke meisje in de schaduwrijke portiek, niets meer van deze ochtend zou herinneren.

En opeens, met een helderheid en een zekerheid die haar verrasten, alsof in het verwoorden van dat inzicht het sluimerende, abstracte doel van deze wandeling besloten lag, terwijl ze met haar ellebogen steunde op de stenen balustrade en naar de krijsende, onrustige meeuwen boven de Liffey keek, laat ik haar bedenken dat door haar aanwezigheid de wereld om haar heen karakter kreeg, dat het haar specifieke manier van kijken was die de meeuwen aan de andere kant van de balustrade onrustig maakte – zoals, zo schiet mij te binnen, de dag ervoor het vochtige busraam de wereld buiten een eigen aanschijn had gegeven; Eileen moet zich ten volle van haar eigen individualiteit, van haar subjectiviteit bewust zijn geweest, en op dat moment moet zij daarover een tevredenheid gevoeld hebben die zich niet tot haar leek te beperken: gedurende een tijdloos moment, waaraan ze

later meer dan eens zou terugdenken, ervoer ze de vanzelfsprekendheid van de wereld om haar heen – de meeuwen leken stil te hangen in de lucht.

Tijdens deze wandeling, die niets meer was dan een simpele tocht door enige langzaam ontwakende straten van Dublin, nam haar zelfvertrouwen met elke stap toe. Wat voelde zij zich krachtig! Hoe vloeiend waren haar bewegingen! En hoezeer waren haar gedachten in harmonie met deze ochtend! Dit was een van de zeldzame momenten, vermoed ik, waarin de wereld en haar beleving van de wereld volstrekt identiek waren.

Het was nog vroeg toen ze bij het hotel terugkeerde. Ze kon niet nalaten eerst behoedzaam de hal in te kijken, die op de receptioniste na verlaten was, en ging naar binnen. Ze was halverwege de trap, toen ze hoorde roepen of ze de sleutel niet moest hebben. Ze keek om zich heen en zag beneden de receptioniste staan, die de sleutel naar haar ophield. Eileen liep terug en nam de sleutel aan. Haar verloofde was weggegaan, zei de receptioniste. Had hij nog iets gezegd? Nee, hij had enkel de sleutel op de balie gelegd; hield ze er trouwens rekening mee dat ze om uiterlijk twee uur de kamer moesten verlaten?

De dekens lagen door elkaar op het voeteind, de kussens toonden de afdrukken van hun hoofden, de plooitjes en vouwen in het laken, dat over de twee tegen elkaar geschoven matrassen was geslagen, vormden de nervatuur van een reusachtig groot, wit blad. De gordijnen had hij opengetrokken, en het licht dat nu de kamer binnenviel ontlokte aan het doffe ledikant en de versleten armleuningen van de stoel de laatste glans die het hout nog bezat. Ze ging op het krakende bed zitten, liet zich opzij op het kussen vallen en stelde zich voor hoe Kevin straks met brood en melk de kamer zou binnenstappen. Ze kon zijn voetstappen al horen,

zijn vingers die ritmisch tikten op het stugge papier van de zak met het warme brood.

Een uur later werd ze wakker. Op de gevels aan de overzijde en op de glimmende daken van de auto's beneden op straat brandde de zon. Ze waste zich en vroeg zich af waarom Kevin zo lang wegbleef. Toen ze zich met haar eigen handdoek wilde afdrogen kon ze haar reistas niet vinden. Ze gebruikte de dikke, ruwe handdoek van het hotel, keek onder het bed, sloeg de dekens terug, maar vond niets. Ze werd ongerust. Om zo ver mogelijk de straat te kunnen overzien drukte ze haar gezicht tegen het koele glas van het klemmende, niet open te krijgen raam. Nog tien minuten hield ze het in de kamer uit. Daarna ging ze naar beneden. De receptioniste vroeg of ze nog terugkwam. Eileen wist het niet.

Onrustig wachtte ze onder het uithangbord van het hotel. Ze wilde om de hoeken van de straat kijken, het vermogen bezitten om als een vogel op te stijgen en uit te kijken over de stad. Ze heeft natuurlijk gedacht: misschien verkeerde Kevin in de veronderstelling dat zij naar Ann was gegaan, en zaten ze daar nu op haar te wachten – maar ze wist het adres niet van Susan, ze zou het onmogelijk kunnen vinden!

Ze ging opnieuw het hotel binnen en vroeg de receptioniste naar de kortste weg naar O'Connell Street. Ze zag haar professioneel vriendelijke ogen, het donkere dons op de bovenlip en de hand die met een potlood trefzeker enige lijnen trok op een vers opengevouwen plattegrondje, en opeens herinnerde Eileen zich de afspraak op het binnenplein van Trinity College; ze vroeg ernaar en zag het potlood vanuit O'Connell Street een brug over de Liffey oversteken, een straat volgen en een cirkeltje draaien rond de omtrek, die evenals die van andere belangrijke gebouwen met een donkere kleur was ingevuld, van Trinity College.

De onzichtbare, boogvormige indrukken van nagels op het gladde papier van het plattegrondje, afdrukken die je alleen kunt voelen als je met vingers over het kaartje strijkt! De korte zucht van de rits, toen ze het onder het lopen warm kreeg en haar jas opende! Het transpiratievocht in haar hals!

Op het plein zat Kevin links op de trappen van een groot gebouw. Hij zal zoiets gezegd hebben als: hij was ervan overtuigd geweest dat zij 's ochtends naar Susan was gegaan, en omdat hij haar adres niet wist wachtte hij nu tot ze volgens afspraak zou verschijnen; hij zal zijn verontschuldigen hebben aangeboden. Maar Eileen heeft daar niets van willen weten, ze heeft hem geantwoord dat het alweer goed was, want ze kon naast hem zitten, naar hem kijken.

Ontbeten hebben ze in een restaurant in Grafton Street. (Tientallen kerfjes, streepjes, deukjes in de dof glimmende tafelzilveren theekan. Keukengeluiden als achterin de obers de rubberen klapdeur openduwden. Wie herinnert zich hen, in wiens gedachten zijn zij blijven hangen?) Volgens Susan waren Eileen en Kevin een kwartier te laat op het binnenplein van Trinity College. Susan vertelt dat zij een paar voorstellen had voor de rest van de middag, maar voordat zij er één van had kunnen formuleren, zei Eileen dat zij en Kevin nog graag een paar uur alleen wilden zijn. Susan herinnert zich dat Kevin verbaasder had gekeken dan zij, wat erop duidde dat Eileen niet met hem had overlegd en zelf het initiatief nam. Ook nu hadden Ann en zij niets te weigeren, ofschoon Ann zich wel erg afgescheept voelde en dat ook liet merken, vertelt Susan.

Maar zij begreep het wel, het was hun zo goed bevallen dat zij ook de dag samen in bed wilden doorbrengen. Ze glimlacht en zegt dat zij 's middags met Ann een paar vrienden had opgezocht. Het was geen verloren dag geweest.

De kamer was schoongemaakt en inmiddels weer bezet. Ze betaalden opnieuw en kregen aan de achterkant van het hotel een andere kamer, met uitzicht op een vervallen binnenplaats. Zij schoof de gordijnen dicht, maar die bleken te kort om de kamer geheel te kunnen verduisteren. Zwijgend kleedden ze zich uit. Ze waren beiden zenuwachtig en onhandig, glimlachten verlegen naar elkaar. Met ingehouden adem betastten ze tussen de koele, gesteven lakens elkaars gespannen lichamen. Ze voelde weinig toen hij in haar woog, en ofschoon zij de natuurlijkheid ervan onderkende, volgde ze met stille verbazing Kevins bewegingen, die doel op zichzelf waren, haar niet leken aan te gaan.

Zo werd Eileen W. ontmaagd, zo stel ik het me voor.